
Dynamika punktu materialnego nieswobodnego

---

dr inż. Sebastian Pakuła

Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie

Wydział Inżynierii Mechanicznej i Robotyki

Katedra Mechaniki i Wibroakustyki

e-mail: spakula@agh.edu.pl
<http://home.agh.edu.pl/~spakula/>

Wprowadzenie

Punkt nieswobodny to taki, którego ruch ograniczony jest więzami. Wyróżniamy różne rodzaje więzów: podpory nieprzesuwne (przeguby walcowe / kuliste), podpory przesuwne, cięgna, podłoże itp.. Z więzami zawsze są związane siły, które nazywamy reakcjami. Niekiedy siły te mogą wpływać na ruch punktu np. siły tarcia, które zależne są od siły reakcji podłoża (nacisku) wg równania $T = \mu N$.

1 Zadanie

Sito wykonuje drgania harmoniczne o amplitudzie b . Przy jakiej częstotliwości drgań sita, grudki (punkty materialne) leżące na sicie będą od niego odrywane i podrzucane do góry?

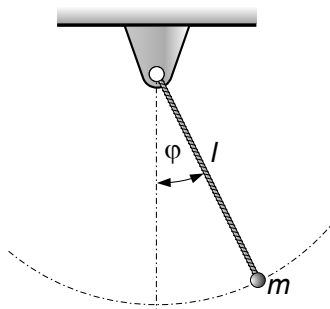
2 Zadanie

Ciało o ciężarze $G = 20N$ zawieszono na linie o długości $l = 1m$ uzyskało wskutek uderzenia prędkość poziomą $v_0 = 5m/s$. Znaleźć siłę w linie bezpośrednio po uderzeniu. Przyspieszenie ziemskie $g = 9,81 \frac{m}{s^2}$.

Odp.: $S = 70,96N$

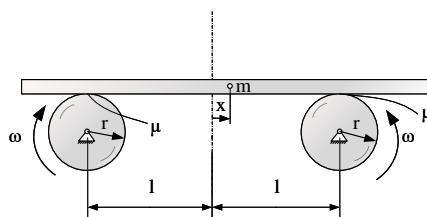
3 Zadanie

Wyznaczyć równanie ruchu wahadła matematycznego $\varphi(t)$ oraz napięcie nici N o długość l . Masa wahadła wynosi m .

4 Zadanie

Maszyna Zajcewa jest to urządzenie do badania współczynnika tarcia ślizgowego. Jest ona zbudowana z dwóch krążków, oddalonych od siebie na odległość $2l$, obracających przeciwnie do siebie ze stałą prędkością kątową ω . Po uruchomieniu urządzenia, płyta położona na bębnach zaczyna drgać na skutek oddziaływania sił tarcia. Przy założeniu, że w chwili początkowej belka była usytuowana na krążkach niesymetrycznie o x_0 względem osi symetrii, wyprowadź jej równanie ruchu $x(t)$. Wiedząc, że okres drgań wynosi T oblicz współczynnik tarcia μ .

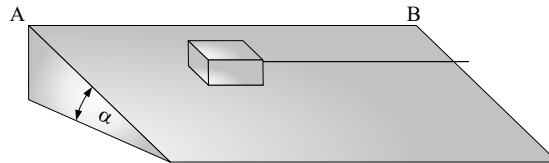
5 Zadanie

Punkt materialny M wznosi się po szorstkiej równi nachylonej pod kątem α . W chwili początkowej prędkość punktu wynosi $15 \frac{m}{s}$, współczynnik tarcia wynosi $\mu = 0,1$, kąt $\alpha = 30^\circ$. Jaką drogę przebędzie punkt po równi do chwili zatrzymania się? W jakim czasie punkt przebędzie tę drogę?

$$\text{Odp.: } s = \frac{v_0^2}{2g(\mu \cos \alpha + \sin \alpha)} = 19,56m, s = \frac{v_0}{g(\mu \cos \alpha + \sin \alpha)} = 2,61m$$

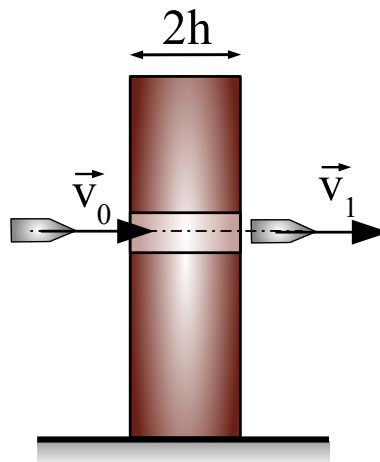
6 Zadanie

Na szorstkiej pochyłej płaszczyźnie porusza się ciało o masie M , które jest stale ciągnięte przez nąć w kierunku poziomym równoległym do $\vec{AB}$. Od pewnej chwili ruch ciała jest prostoliniowy i jednostajny, a z dwóch wzajemnie prostopadłych prędkości ta, która jest równoległa do $\vec{AB}$, wynosi 12 cm/s . Oblicz drugą składową prędkości, a także siłę S w nici dla następujących danych: $\tan \alpha = \frac{1}{30}$ – nachylenie płaszczyzny, $\mu = 0,1$ – współczynnik tarcia, $M = 30 \text{ kg}$ – masa.

7 Zadanie

Pocisk o masie m , lecący z prędkością v_0 przebija mur grubości $2h$. Mur stawia opór $R = kv + \mu$, gdzie k, μ – stałe, większe od 0. Zaniedbując wpływ siły ciężkości pocisku, oblicz prędkość pocisku po przebicciu muru v_1 . Jak gruby musiałby być mur, aby pocisk w nim utknął?

8 Zadanie

Kamień M znajdujący się w wierzchołku A gładkiej kopuły w kształcie półkuli o promieniu R otrzymał prędkość początkową v_0 . W jakim miejscu kamień oderwie się od kopuły? Dla jakiej wartości v_0 kamień oderwie się od kopuły od razu w chwili początkowej? Opór ruchu kamienia po kopule pominąć.

$$\text{Odp.: } \varphi = \arccos \left(\frac{2}{3} + \frac{v_0^2}{3gR} \right), v_0 \geq \sqrt{gR}$$